

CYNNAL ASESIAD EFFAITH CYDRADDOLDEB**Adolygiad Strategol Anghenion Dysgu Ychwanegol a Chynhwysiad****1) AWDUR (ON) YR ASESIAD**

Iwan Trefor Jones
Eleri Llewelyn Owen

2) PARTNERIAID

Nodwch unrhyw rai eraill sydd angen eu cynnwys fel rhan o'r broses asesu: Gall hyn gynnwys staff rheng flaen, sefydliadau partner, arbenigwyr maes ayb.

Penaethiaid ysgolion a'r gweithlu canolog
Rhieni
Plant a phobl ifanc
Y Llywodraethwyr
Gwasanaethau Cymdeithasol
Gwasanaeth Iechyd
Cyd Bwyllgor Anghenion Addysgol Arbennig (CBAAA)

3) DYDDIAD DECHRAU'R ASESIAD

Ymgysylltu ar gychwyn yr Adolygiad ym 2012, gyda phwyslais penodol ar ganlyniadau cydraddoldeb i ddefnyddwyr

4) DYDDIAD GORFFEN YR ASESIAD

16 Ionawr 2016 (adroddiad yn mynd ger bron y Cabinet)

5) NOD AC AMCANION Y POLISI / GWASANAETH / SWYDDOGAETH

Nodwch pam fod angen y polisi a beth mae'r Awdurdod yn gobeithio ei gyflawni drwyddo

Amcan yr adolygiad yw:

"Sicrhau fod plant a phobl ifanc (rhwng 0 a 25 oed) sydd ag anghenion dysgu ychwanegol yn manteisio ar gyfleodd ac yn ennill profiadau sydd wedi'i eu cynllunio'n effeithiol ar eu cyfer, er mwyn eu galluogi i wneud cynnydd yn unol â'u gallu".

Cynhelir yr Adolygiad yma yng nghyd-destun newid arwyddocaol yn y maes yn cynnwys:

- Materion deddfwriaethol
- Hoelio sylw ar ymyrraeth gynnar ac ataliol
- Adeiladu Ysgol arbennig newydd Meirion/ Dwyfor
- Y cyd-destun ariannol

Mae'r deilliannau yr ydym yn ceisio eu cyflawni drwy'r Adolygiad yn cynnwys:

- darpariaeth sy'n rhoi llawer mwy o bwyslais ar y blynyddoedd cynnar, gan geisio adnabod cyflyrau yn gynnar iawn ym mywydau plant fel y gall hynny gael effaith ar eu haddysg a'u bywydau yn gyffredinol;
- trefniadau aml asiantaethol cadarn o gyd-weithio a fydd yn arwain at rannu gwybodaeth, a sicrhau cydgyllunio effeithiol ar gyfer addysg a datblygiad plant a phobl ifanc sydd angen cefnogaeth ychwanegol;
- system sy'n ymyrryd yn gynnar a buan wrth i anghenion plentyn ddod i'r amlwg, gan ymateb

yn brydlon a rhoi cefnogaeth ychwanegol ar waith yn syth – beth bynnag fo oedran y plentyn;

- Cynnig gwasanaeth sy'n sicrhau bod ansawdd uchel yn perthyn i'r profiadau addysgol, a bod plant a phobl ifanc sy'n derbyn y cymorth ychwanegol yn gwneud cynnydd addysgol ar gyflymder priodol, ac yn cyfrannu at hyrwyddo eu hannibyniaeth.
- Cyflwyno - proses hyblyg wedi'i chynllunio o gwmpas yr unigolyn (CCU)
- Sefydlu un tîm integredig i wasanaethu a chefnogi'r ysgolion i ddarparu cefnogaeth ar gyfer plant a phobl ifanc ag anghenion dysgu ychwanegol. Bydd hyn yn gofalu bod arbenigeddau'n cael eu dosbarthu'n fwy cyson ar draws y sir
- Gwella cyfathrebu'n gyffredinol, boed hynny hefo plant, rhieni, ysgolion neu asiantaethau eraill.

6) CYFRANOGIAD AC YMGYNGHORIAD

Pa gyfranogiad ac ymgynghoriad a gynhaliwyd ar y polisi / gwasanaeth / swyddogaeth a beth oedd y canlyniad?

Mae'r Adolygiad o'r cychwyn wedi canolbwyntio ar anghenion y plant a'r bobl ifanc sy'n derbyn cefnogaeth ar hyn o bryd ac i'r dyfodol.

- Cynhaliwyd sgysiau a sesiynau trafod gyda defnyddwyr, darparwyr a chomisiynwyr y gwasanaeth yn ystod y broses:
- Ymweliadau ysgolion - fe ymwelwyd â sampl o 17 ysgol i drafod y sefyllfa gyfredol yng nghyd-destun eu darpariaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY)
- Cyfarfodydd ymgysylltu – Penaethiaid torfol, athrawon a chymorthyddion
- Fforymau Cydlynwyr ADY – wedi gwahodd Cydlynwyr ADY pob Ysgol i gyfarfodydd penodol
- Awdit Sgiliau – holiadur ar lein i ganfod mwy o wybodaeth am sefyllfa gwaith y cymorthyddion
- Bwrdd Rheoli Derwen
- Grŵp Newid diwylliant - ystod o benaethiaid cynradd ac uwchradd wedi cyfarfod yn rheolaidd efo ni yn ystod 2014
- Rhieni, plant a phobl ifanc – wedi cyd weithio efo SNAP (Asiantaeth sy'n rhoi cyngor a chefnogaeth i rieni plant a phobl ifanc efo ADY) ac wedi ymgysylltu ar fwy nag un lefel.
- Mae SNAP wedi cyd weithio efo ni drwy gynnal ymgynghoriad i ddarganfod barn ynghylch y gyfundrefn bresennol ynghyd a'r opsiynau gwreiddiol oedd yn cael eu cynnig. Cynhaliwyd cyfweiliadau wyneb i wyneb gyda rhai o'r teuluoedd ynghyd a rhai oedd yn derbyn gwasanaeth SNAP yn ogystal â chyfres o grwpiau ffocws efo defnyddwyr a darparwyr gwasanaeth.
- Cynhaliodd swyddog plant SNAP gyfweiliadau unigol efo nifer o blant oedd ar gofrestr ADY ysgolion penodol. Yn ogystal cafwyd ymgynghoriad efo dau grŵp o ddisgyblion Ysgol Uwchradd yn ystod Medi 2014, ac eto ym mis Tachwedd 2015.
- Yn ystod Haf 2014 cynigwyd holiadur ar lein i holl rieni disgyblion ADY.
- Cynhaliwyd cyfarfod efo swyddog penodol o Lywodraeth Cymru –i drafod y Papur Gwyn - cynigion deddfwriaethol newydd ar gyfer anghenion dysgu ychwanegol a gyhoeddwyd 22 Mai 2014
- Gwasanaeth Iechyd, Cyngor Ynys Môn, Cyd Bwyllgor Anghenion Addysgol Arbennig – cyfres o gyfarfodydd lefel uchel wedi digwydd ers mis Medi 2014
- Yn Nhachwedd 2014 cymeradwyodd Aelod Cabinet Addysg i ymgynghori ymhellach ar Strategaeth ADYaCh ddrafft Cyngor Gwynedd (Ionawr - Chwefror 2015). Cafodd y ddogfen ei rhannu efo ystod eang o ran ddeiliaid. Crëwyd dogfen benodol ar gyfer rhieni a threfnwyd ffeiriau gwybodaeth ar draws y sir yn ystod diwedd Chwefror 2015.

O'r cychwyn cafwyd cefnogaeth unfrydol i'r achos dros newid. Yn yr ymgysylltu atgyfnerthwyd ein prif ganfyddiadau dro ar ôl tro ac amlygwyd meysydd nad oedd wedi cael digon o sylw. 'Roedd y

meysydd yma yn cynnwys: Diffyg cyfathrebu, diffyg cysondeb, dim dilyniant o'r meithrin i'r cynradd, a dim digon o gefnogaeth ar gyfer cynnal ymddygiad yn yr uwchradd. O ganlyniad 'rydym yn benodol wedi cryfhau a chysoni'r modelau darpariaeth, cryfhau'r pwyslais ar y cyfnodau trosiannol, a blaenoriaethu'r angen i roi sylw penodol i'r ddarpariaeth cynnal ymddygiad

Trafodaethau Medi – Tachwedd 2015

Yn ystod Medi -Tachwedd 2015 cynhaliwyd trafodaeth ar y cynigion i weithredu'r Strategaeth ADY gyda dros 380 o ran-ddeiliad (mewn 22 sesiwn). Roedd y rhan ddeiliad yn cynnwys:

- Rhieni
- 2 grŵp penodol o bobl ifanc sydd ar y gofrestr ADY
- Cydlynwyr ADY
- Cymorthyddion
- Llywodraethwyr
- Aelodau Lleol
- Derwen
- Gweithlu Mewnol (e.e. athrawon arbenigol, gweithlu'r CBAAA)
- Asiantaethau (e.e. SNAP, Cynllun Cyfeirio, Gyrfa Cymru)

Cynhaliwyd y sesiynau er mwyn codi ymwybyddiaeth a chanfod barn ar effaith posib o weithredu egwyddorion y strategaeth. Rhannwyd y sesiynau mewn i ddwy ran, gyda'r rhan gyntaf yn manylu ar y cynnig o ran y strwythur y gwasanaeth/ddarpariaeth newydd, a'r ail ran yn egluro'r newid posib i'r ffordd y mae cael mynediad ar y gwasanaeth. Rhoddwyd cyfle i bawb drafod a rhannu eu syniadau yn ystod y sesiynau neu trwy lenwi'r ffurflen adborth oedd ar gael ar bapur neu ar wefan y Cyngor.

Derbyniwyd adborth cadarnhaol ar y cyfan, gyda'r mwyafrif yn cefnogi'r achos dros newid yn ogystal â'r model tîm integredig canolog a gyflwynwyd. Er bod y niferoedd a fynychodd y sesiynau wedi bod yn gadarnhaol iawn (o gwmpas 380 o bobl dros 22 sesiwn), roedd y nifer o rieni yn siomedig o isel. Mewn ymateb i hynny, cytunwyd fod angen datblygu Strategaeth Gyfathrebu er mwyn edrych ar ddulliau gwahanol o gyrraedd a chyfathrebu a'r teuluoedd mwyaf bregus mewn achlysuron tebyg i'r dyfodol. Yn ogystal, bwriedir rhyddhau taflen 'Cwestiwn ac Ateb' i'w rannu â'r rhieni, yn crynhoi'r hyn a drafodwyd ac yn ymateb i'r prif gwestiynau/bryderon a godwyd yn ystod y sesiynau.

Fe amlygwyd yr angen i edrych ar y ddarpariaeth blynyddoedd cynnar, ôl 16 ac lechyd yng nghydestun yr adolygiad. Cytunwyd â'r egwyddor o sefydlu is-grwpiau penodol i ymgymryd â'r dasg honno.

7) TYSTIOLAETH SYDD AR GAEL

Gall y dystiolaeth fod yn seiliedig ar ddata lleol neu genedlaethol, ar fonitro ar ymgynghori, sylwadau staff ayb

Mae rhagair gan y Gweinidog Huw Lewis AC yn y Papur Gwyn sydd yn cyflwyno'r cynigion deddfwriaethol ar gyfer ADY yn crynhoi'r achos dros newid, a'r dystiolaeth y bu i ni ei dderbyn:

“Mae'r system bresennol ar gyfer cefnogi plant ag AAA yn seiliedig ar fodel a gyflwynwyd dros 30 mlynedd yn ôl. Nid yw'r model hwn bellach yn addas i'w ddiben. Mae ymchwiliadau ac adolygiadau gan Estyn, Swyddfa Archwilio Cymru.....ynghylch y ddarpariaeth AAA wedi barnu bod y system bresennol yn gymhleth, yn ddyrys ac yn ennyn gwrthwynebiad. Mae'r dystiolaeth yn disgrifio proses asesu sy'n aneffeithlon, yn fiwrocraidd ac yn gostus ac nad yw'n canolbwyntio'n ddigonol ar y plentyn nac yn ddigon syml i'w defnyddio. Dywed teuluoedd fod yn rhaid iddynt frwydro i sicrhau'r gefnogaeth gywir ar gyfer eu plentyn ymhob cam o'r system ac nad ydynt yn gwybod at bwy y gallent droi i gael cyngor a gwybodaeth”.

Rhaid bod yn ymwybodol ein bod yn ymdrin efo rhai o'r plant mwyaf bregus yn ein hysgolion ac yn aml mae sefyllfa'r rhieni hefyd yn fregus ar fwy nag un lefel

Mae gennym ddigon o dystiolaeth ynglŷn â'r anghysondebau oddi fewn i'r ddarpariaeth bresennol, yn bennaf o ran:

- Sicrwydd ansawdd
- Anghysondeb daearyddol
- Gweithdrefnau fesul anhwylder
- Y pecynnau darpariaeth a gynigir i ddisgyblion

8) BYLCHAU MEWN TYSTIOLAETH

Nodwch unrhyw fylchau mewn tystiolaeth ac esboniwch sut y caiff y rhain eu llenwi

Dim bylchau wedi'u hadnabod yn y dystiolaeth ar hyn o bryd.

9) PERTHASEDD AC EFFAITH

Dylai hyn amlinellu beth yw perthnasedd y polisi/ gwasanaeth/ swyddogaeth i'r dyletswyddau cydraddoldeb cyffredinol ac i bob un o'r grwpiau cydraddoldeb (nodweddion gwarchoddedig). Dylid nodi'n glir beth fydd yn effaith wir neu debygol. Efallai na fydd perthnasedd nag effaith i bob un o'r dyletswyddau na'r nodweddion, ond os canfyddir perthnasedd a/ neu effaith mewn unrhyw un neu fwy o gategoriâu, yna bydd gofyn bwrw ymlaen gyda'r Asesiad

9a)

Dyletswyddau Cyffredinol y Ddeddf Cydraddoldeb	Perthnasedd	Yr effaith wirioneddol neu debygol
Cael gwared â chamwahaniaethu anghyfreithlon, aflonyddu ac erledigaeth	Oes	'Rydym yn rhagweld effaith cadarnhaol sy'n arwain at: <ul style="list-style-type: none"> • Sicrhau cysondeb o ran lleoliad a safon y gwasanaeth ar draws y sir • System symlach, gynt o adnabod anghenion a gweithredu ymyraethau • Gwella cyfathrebu a rhannu gwybodaeth efo rhieni i sicrhau gwell dealltwriaeth o'r ddarpariaeth
Hyrwyddo cyfleoedd cyfartal	oes	<ul style="list-style-type: none"> • Byddwn yn sicrhau fod gwybodaeth ddigonol ar gael ar ffurf addas ar gyfer pob unigolyn sy'n cael ei effeithio • Ystod ehangach o ddisgyblion yn cael yr un ystyriaeth o'u hanghenion drwy gynlluniau sy'n canolbwyntio ar unigolion (CDU) • Cynnig 'Cynllun Gyrfa' ar gyfer Cymorthyddion dysgu – cytundebau parhaol, cyfle i rannu swydd, hyfforddiant, ystod o swyddi penodol.
Meithrin perthnasau da	oes	Byddwn yn parhau i sicrhau digon o ymgysylltu aml asiantaethol er mwyn gwella dealltwriaeth yr holl fudd ddeiliaid`

9b)

Nodweddion	Perthnasedd	Yr effaith wirioneddol neu debygol
Hil	efallai	Rhai o'r disgyblion ar y gofrestr AAA yn gallu bod o hil wahanol. Ni ddylai hyn wneud unrhyw wahaniaeth gan y byddwn yn sicrhau dealltwriaeth o unrhyw anghenion diwylliannol ac ieithyddol gwahanol.
Anabledd	oes	Mae'r elfen yma yn berthnasol gan fod y mwyafrif o'r defnyddwyr gwasanaeth gydag ystod o anableddau yn amrywio o ran dwyster. Oherwydd yr anabledd / anghenion yma maent angen y gefnogaeth ychwanegol. Bydd y ddarpariaeth newydd yn cynnig deilliannau gwell ar gyfer plant a phobl ifanc gydag ADY, gan eu gosod yn ganolog wrth gynllunio ar eu cyfer. Mae'n bwysig fod anghenion gofalwyr/ rhieni hefyd yn cael eu gwarchod. Bydd rhieni/ gofalwyr yn cael cyfle gwell i leisio'u barn wrth gynllunio'r gefnogaeth ar gyfer y plant/ pobl ifanc. Bydd yn bwysig ein bod yn hyrwyddo ac egluro'r cyfleoedd yma.
Rhyw	oes	Y mwyafrif o'r cymorthyddion yn ferched ac yn gweithio ar gyfartaledd oriau bach, am gyflog isel heb sicrwydd cyflogaeth tymor hir. Dylid amlygu y bydd lleihad sylweddol yn y nifer o gymorthyddion yn yr ysgolion, ond fodd bynnag byddwn yn cyd weithio efo'r gwasanaeth adnoddau dynol i gyfeirio'r gweithlu at gyfleoedd ar gyfer swyddi amgen. Bydd y modelau darpariaeth newydd yn cynnig 'Strwythur Gyrfa' ar gyfer nifer penodol o gymorthyddion efo'r cyfle i gael - cytundeb parhaol, haenau cyflogaeth gwahanol, hyfforddiant a thyfu arbenigedd penodol.
Ailbennu rhywedd	dim	Ddim yn rhagweld unrhyw effaith
Cyfeiriadedd rhywiol	dim	Ddim yn rhagweld unrhyw effaith
Crefydd neu gred	dim	Ddim yn rhagweld unrhyw effaith
Yr iaith Gymraeg	oes	'Rydym wedi sicrhau deunyddiau dwy ieithog ar gyfer yr holl ymgysylltu efo rhieni a theuluoedd a sicrhau bod darpariaeth i'r dyfodol yn cyfarch anghenion ieithyddol y defnyddwyr. Bydd hyn yn cydymffurfio efo Polisi Iaith Adran Addysg Cyngor Gwynedd.
Oedran	oes	Mae'r disgyblion a gyfeirir atynt yn yr Adolygiad yma yn amrywio o 2 - 18 oed ond mae'r cynigion ar gyfer y ddeddfwriaeth newydd yn ymestyn y ddarpariaeth a'r cyfrifoldeb o 0 - 25 oed
Beichiogrwydd a mamolaeth	oes	Ddim yn rhagweld unrhyw effaith; ond pe byddai fe fyddem yn dilyn canllawiau perthnasol Adnoddau Dynol.
Priodas a phartneriaeth sifil	dim	Ddim yn rhagweld unrhyw effaith

10) MYND I'R AFAEL A'R EFFAITH

a)	<p>Nodwch unrhyw effaith posib o safbwynt cydraddoldeb</p> <p>Hyd yn hyn mae'r ymateb i'r Adolygiad wedi bod yn bositif gyda'r canfyddiad bydd y cynigion yn arwain at welliant o safbwynt cydraddoldeb i'r defnyddwyr.</p> <p>Drwy ddefnyddio dulliau sy'n canolbwyntio ar yr unigolyn bydd plant, pobl ifanc a'u teuluoedd yn cael cyfle gwell i leisio'u barn wrth gynllunio'r gefnogaeth ar eu cyfer. Bydd y ddarpariaeth yma yn cael ei adolygu a'i wirio yn fwy rheolaidd er mwyn mesur a sicrhau ansawdd.</p> <p>Bydd fforymau ardal yn gallu blaenoriaethu achosion er mwyn sicrhau mynediad at gefnogaeth yn llawer cynt.</p> <p>Fe fydd fodd bynnag effaith arwyddocaol o ran y nifer o gymorthyddion a gaiff eu cyflogi oddi fewn i'r model newydd o ganlyniad i bwyslais yr Adolygiad ar sicrhau gwasanaeth mwy effeithiol ac effeithlon.</p>
b)	<p>Pa gamau gellir eu cymryd i leihau neu wella'r effeithiau yma?</p> <p>Byddwn yn parhau i ymgysylltu efo'r holl fuddeiliad yn rheolaidd er mwyn ceisio rheoli'r newid. Byddwn yn gwrandao ac yn ceisio ymateb i'r holl sylwadau y byddwn yn eu derbyn.</p> <p>Bydd y modelau darpariaeth newydd yn cynnig 'Strwythur Gyrfa' ar gyfer nifer penodol o gymorthyddion efo'r cyfle i gael - cytundeb parhaol, haenau cyflogaeth gwahanol, hyfforddiant a thyfu arbenigedd penodol. Byddwn yn cyd weithio efo'r gwasanaeth adnoddau dynol i gyfeirio'r gweithlu at gyfleoedd ar gyfer swyddi amgen.</p> <p>'Rydym ar hyn o bryd yn ystyried modelau posib i leihau'r effaith yma drwy gynnig cyfleoedd i'r ysgolion benodi eu gymorthyddion eu hunain neu ar gyfer clwstwr o ysgolion</p>
c)	<p>A oes angen ail-ystyried y cynllun?</p> <p>Nagoes</p>

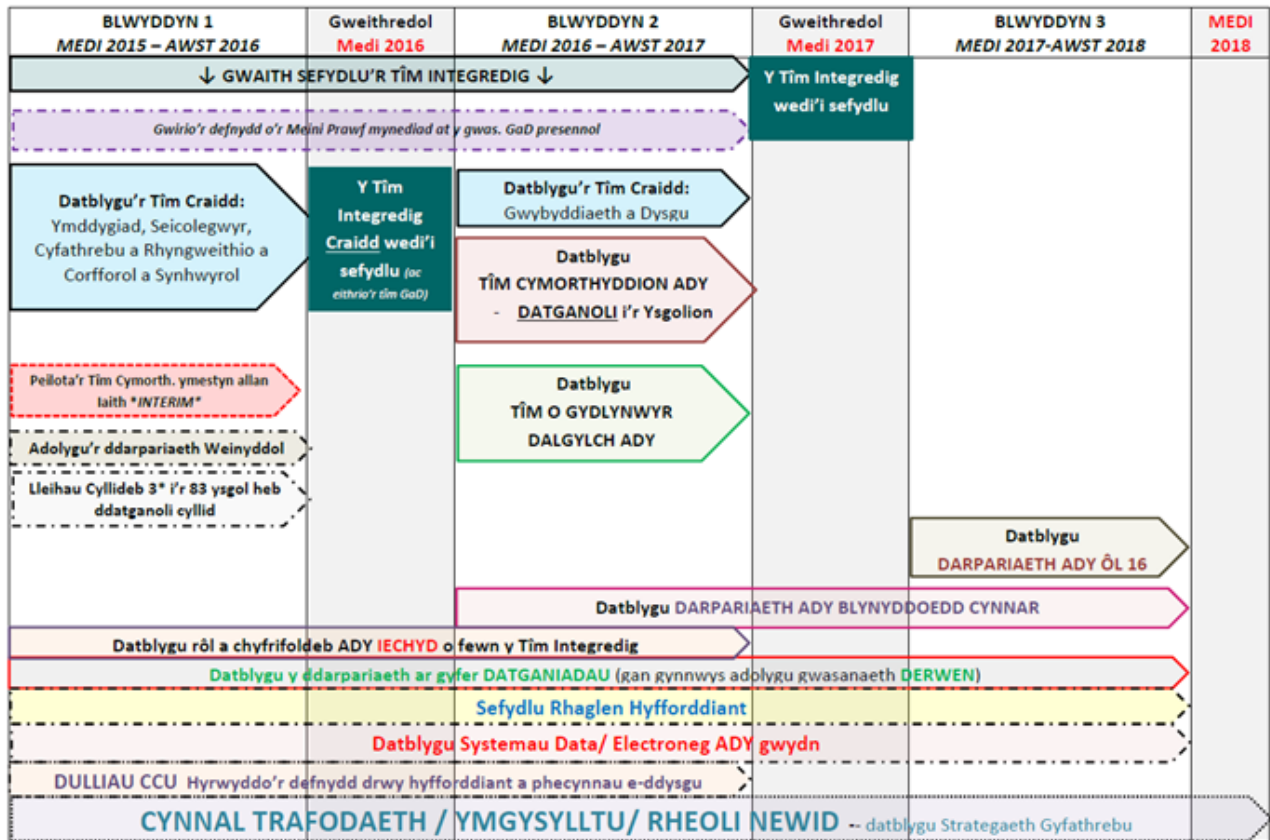
11) TREFNIADAU MONITRO AC ADOLYGU

Bydd Bwrdd Prosiect yr Adolygiad Strategol yn monitro'r camau nesaf

12) CYNLLUN GWEITHREDU

Dylid atodi Cynllun Gweithredu sy'n cynnwys y camau gweithredu, cyfrifoldebau, amserlen, ac amlinelliad o'r trefniadau adolygu a gwerthuso

Cynllun Gweithredu:

Byddwn yn parhau efo'r ymgysylltu drwy ddefnyddio'r un egwyddorion
Byddwn yn rhoi ystyrieth bellach i elfennau cydraddoldeb mewn trafodaethau efo'r Adran
Adnoddau Dynol.

13) PENDERFYNU

Cyflwyno i'r Cabinet am benderfyniad 19 Ionawr 2016